

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 3.3.2010
COM(2010) 70 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EU PILOT NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

{SEC(2010) 182}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EU PILOT NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

1. IEVADS

Ievērojot Līgumus, par Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanu pirmām kārtām atbildīgas ir dalībvalstis. Komisijai kā Līgumu ievērošanas uzraudzītājam ir pilnvaras un pienākums nodrošināt, ka šīs tiesības tiek piemērotas pareizi. Ņemot vērā to, cik plašu tematiku aptver ES *acquis* un cik liela ir Eiropas Savienība, iedzīvotājiem, pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un uzņēmumiem rodas daudz jautājumu un neskaidrību. Tiesību aktu pareiza izpratne un piemērošana ir atkarīga no šo jautājumu un neskaidrību atrisināšanas un no ES tiesību aktu piemērošanā radušos problēmu iespējami ātras un efektīvas novēršanas.

Šo uzdevumu — nodrošināt tiesību aktu pareizu izpratni un piemērošanu — Komisijas dienesti un dalībvalstu iestādes vienmēr ir veikuši kopīgi, identificējot attiecīgos jautājumus, noskaidrojot juridisko un faktisko situāciju, meklējot risinājumus un atbildot uz jautājumiem. Šajā procesā laika gaitā ir tikuši izmantoti daudzi dažādi saziņas veidi. Tomēr nav bijis kopējas struktūras, sistemātiskas apņemšanās un līdzekļu, kā izmērīt paveiktā darba efektivitāti un apjomu.

Paziņojumā „Rezultātu Eiropa — Kopienas tiesību aktu piemērošana”¹ Komisija ierosināja sākt projektu, lai mēģinātu palielināt apņemību, sadarbību un partnerību starp Komisiju un dalībvalstīm šā uzdevuma veikšanā. Tajā bija ierosināta jauna, kopīga Komisijas un dalībvalstu iestāžu apņemšanās izmēģināt iespēju veidot ciešāku un konsekventāku sadarbību, lai ātrāk un labāk sniegtu atbildes uz jautājumiem un rastu risinājumus problēmām. Iecerēts, ka šo darba metodi, kad vien iespējams, izmantos ES tiesību aktu pārkāpumu agrīnā novēršanā, lai nebūtu jāpiemēro pārkāpuma procedūra. Līdz ar to projekts netiktu izmantots, lai risinātu tādus jautājumus, par kuriem ar oficiāla paziņojuma vēstuli sāka pārkāpuma procedūra saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 258. pantu (bijušais EK līguma 226. pants), vai veiktu turpmākus pasākumus, pamatojoties uz Tiesas spriedumu par pārkāpuma esību.

Saziņai Komisijas dienestu un dalībvalstu iestāžu starpā tika izveidota konfidenciāla datubāze tiešsaistē. Sistēmas darbības nodrošināšanai tika izveidots kontaktpersonu tīkls, lai tādējādi pārliecinātos, ka sistēmā ievadītās lietas sasniedz pareizo adresātu, kā arī sekotu līdzi procedūrai un veicinātu sistēmas efektīvu un konstruktīvu izmantošanu. Šiem līdzekļiem būtu jādod iespēja attiecībā uz juridisko un faktisko situāciju ES un dalībvalstu līmenī gūt precizējumus, saņemt apstiprinājumu un izdarīt attiecīgos secinājumus, informēt iedzīvotājus un uzņēmumus un rast risinājumus problēmām, nodrošinot atbilstību ES tiesību aktiem.

Šis projekts ar nosaukumu *EU Pilot* darbojas kopš 2008. gada aprīļa vidus, un tajā ir brīvprātīgi iesaistījušās 15 dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Austrija, Čehija, Dānija, Itālija, Īrija, Lietuva, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija.

¹ COM(2007) 502, 2.2. iedaļa „Darba metožu uzlabošana”, 7. lpp.

Komisija ierosināja projekta darbību izvērtēt pēc tā pirmā darbības gada. Šajā dokumentā ietverts sistēmas darbības novērtējums līdz 2010. gada februāra sākumam.

2. INFORMĀCIJA PAR *EU PILOT* DARBĪBU

Līdz 2010. gada februāra sākumam *EU Pilot* bija ievadītas 723 lietas, no kurām 424 ir izgājušas visu *EU Pilot* procedūru. Tas ir pietiekami, lai būtu iespējams veikt pirmo *EU Pilot* darbības novērtējumu.

Vairāk nekā 60 % lietu ir sūdzības, virs 20 % ir jautājumi un gandrīz 20 % — pēc Komisijas iniciatīvas sāktas lietas. No visām sūdzībām un jautājumiem 43 % lietu bija no iedzīvotājiem un 36 % — no uzņēmumiem vai pilsoniskās sabiedrības struktūrām. Lietu tematika apstiprina līdzšinējo pieredzi saistībā ar dažādās ES tiesību jomās radušos jautājumu un problēmu skaitu, proti, no visām lietām 36 % ir par vides jautājumiem, 21 % par iekšējo tirgu, 8 % par nodokļiem, 7 % par nodarbinātību, darba tiesībām un sociālo nodrošinājumu, 6 % par tiesiskumu, brīvību un drošību, 5 % par uzņēmējdarbību, 4 % par veselības un patērētāju aizsardzību un 4 % par lauksaimniecību.

Ir skaidrs, ka pastāv tendence, ka lielākās dalībvalstis saņem vairāk lietu, ņemot vērā, ka tajās ir vairāk iedzīvotāju, uzņēmumu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju. Savukārt dažām dalībvalstīm līdz šim ir bijis jārisina tikai pavisam neredz lietu. Līdz šim no dalībvalstīm saņemtās atsauksmes ir bijušas pārsvarā pozitīvas. Dalībvalstis īpaši uzsvēra ieguldījumu, ko *EU Pilot* var dot, uzlabojot saziņu ar Komisiju un tādējādi dodot iespēju ātrāk un labāk atbildēt uz jautājumiem un sūdzībām. Vienlaikus dalībvalstis norādīja, ka sistēmas konkrētajā darbībā vēl vajadzīgi uzlabojumi (piemēram, precizējot sistēmas darbības jomu un noteikumus, saskaņā ar kuriem Komisija izskata lietas).

Komisijas vispārējais vērtējums ir tāds, ka lielajā vairumā lietu skartie jautājumi ietver aspektus, kas ir izskatīšanas vērti. Sākotnējais vērtējums par rezultativitāti ir ļoti pozitīvs — Komisijas dienesti uzskata, ka 85 % dalībvalstu sniegto atbilžu bija pieņemamas, tādējādi dodot iespēju pabeigt attiecīgās lietas. Par dažām lietām ir sāta pārkāpuma procedūra — līdz 2010. gada februāra sākumam ir sāktas vai pēc apstrādes *EU Pilot* sagatavošanā ir 40 pārkāpuma procedūras. Attiecībā uz saņemto lietu izskatīšanu secināms, ka lietu izskatīšanas atteikumu īpatsvars dalībvalstīs (3 %) ir bijis ļoti mazs, un galvenais atteikuma iemesls bija sūdzības iesniedzēja sniegtās informācijas nepietiekamība. Gandrīz 67 procentos lietu dalībvalstis sniedza atbildi desmit nedēļu laikā, bet vidējais rādītājs bija 73 dienas. Nebija noteikts nekāds termiņš, kurā Komisijas dienestiem būtu jānovērtē dalībvalstu sniegtās atbildes, taču aptuveni 40 procentos gadījumu tas tika paveikts desmit nedēļu laikā, un vidējais rādītājs bija 109 dienas.

Komisijas sākotnējais iespaids par *EU Pilot* darbību un par izskatīšanas rezultātiem attiecībā uz vairumu lietu ir pozitīvs. *EU Pilot* jau patlaban dod pozitīvu ieguldījumu Komisijas un dalībvalstu sadarbībā, samērīgā termiņā nodrošinot rezultātus attiecībā uz ES tiesību aktu piemērošanas jautājumiem. Tomēr sistēmas efektivitāti būtu iespējams vēl uzlabot, aktivizējot saziņu un sadarbību atsevišķās lietās un saīsinot lietu izskatīšanas vidējo ilgumu.

3. *EU PILOT* SĪKĀKA ANALĪZE UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Komisijas dienestiem un dalībvalstu iestādēm tagad ir skaidra izpratne par sistēmas tehnisko bāzi, un tā darbojas efektīvi. Tomēr ir aspekti, kas varētu tikt precizēti un uzlaboti, atvieglojot lietošanu. Daudzi pielāgojumi jau ir ieplānoti.

Kopumā tiek uzskatīts, ka *EU Pilot* ievadīto lietu būtība atbilst *EU Pilot* piemērošanas jomai un ka šajās lietās skarti uzmanības vērti jautājumi. Sākotnēji dažām dalībvalstīm nebija skaidrs, vai projekts attiektos arī uz lietām, ko Komisijas dienesti ievada pēc savas iniciatīvas, jo projekts galvenokārt bija paredzēts, lai risinātu problēmas, uz kurām norādījuši iedzīvotāji, uzņēmumi un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Tomēr pēc šā jautājuma apspriešanas lielais vairums piekrita, ka priekšroka ir dodama sistēmas izmantošanai visiem minētajiem Komisijas dienestu un dalībvalstu iestāžu saziņas veidiem. Īpaši sarežģītās lietās papildus informācijas apmaiņai *EU Pilot* varētu organizēt ekspertu tikšanās.

Tika apstiprināts, ka būtu vērtīgi, ka Komisijas dienesti *EU Pilot* izmantotu sistemātiskāk. Tas nozīmē, ka, neskarot citus saskaņā ar ES tiesību aktiem izveidotos mehānismus, *EU Pilot* ir jāievada visas lietas, tādējādi dodot iespēju saņemt precizējumus par faktisko vai juridisko situāciju. Tomēr gadījumos, kuros steidzamības vai kādu primāru interešu dēļ nekavējoties jāsāk pārkāpuma procedūra, var tikt atļauti izņēmumi. Šī pieeja daudzos gadījumos nodrošinās iespēju atbildēt uz konkrēto jautājumu vai rast problēmas risinājumu ātrāk, nekā izmantojot pārkāpuma procedūru, tādējādi uzlabojot informācijas apmaiņu un lietu izsekojamību. Ja, kā patlaban, Komisijas dienesti uzskatīs par lietderīgu pirms jebkādu oficiālu pasākumu veikšanas nosūtīt administratīvu vēstuli, *EU Pilot* sistēmā tiks ievietota un nosūtīta aizpildāma veidlapa, un tas būs vienīgais veids, kā paziņot attiecīgo informāciju. Ar šo pieeju tiktu aizstāta Komisijas dienestu parastā prakse nosūtīt administratīvas vēstules un tiktu nodrošināts konsekventāks un plašāks *EU Pilot* izmantojums. Tādējādi tiktu nodrošināts vismaz īss laikposms apspriedēm ar dalībvalstu iestādēm konstruktīva risinājuma rašanai ātrāk, nekā tas būtu iespējams, izmantojot pārkāpuma procedūru. *EU Pilot* izmantošana neliedz papildu saziņas iespēju, lai veiktu turpmākus pasākumus saistībā ar *EU Pilot* ievadītajām lietām. Tas nodrošina, ka dalībvalstis vismaz tiktu vienmēr informētas par iespējamu pārkāpuma procedūras sākšanu, un šo procedūru būtu iespējams sākt bez jebkādas kavēšanās. Informācija tiktu sniegta vienmēr, izņemot gadījumus, kuros steidzamības dēļ nekavējoties jāsāk oficiāla procedūra, — tādējādi tiktu praksē ievērota savstarpējā apņemšanās ikvienā procesa posmā iespējami ātri atrisināt visus jautājumus, stiprinot ES tiesību aktu pareizu piemērošanu. Tas nāktu par labu iedzīvotājiem, kā arī uzlabotos gan dalībvalstu iestāžu, gan Komisijas dienestu darba organizācijas konsekvence un efektivitāte šajā jomā.

Komisijas dienesti strādā arī pie tā, lai nodrošinātu, ka *EU Pilot* sistēmā risinātie jautājumi vienmēr tiek formulēti iespējami skaidri, kas ir papildu zīme tam, ka Komisija pievērš uzmanību iedzīvotāju norādītajām problēmām. Tas arī atvieglo dalībvalstu iestāžu uzdevumu nodrošināt, ka to sniegtās atbildes sniedz saprotamus skaidrojumus un risinājumus attiecībā uz galvenajiem jautājumiem. Dalībvalstu iestādes raugās, lai sniegtās atbildes patiešām atbilstu uzdotajiem jautājumiem.

Ir radies jautājums par to, kādas valodas izmantojamas saziņā ar dalībvalstīm un saziņā ar attiecīgajiem iedzīvotājiem, uzņēmumiem vai pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem. Tiek atzīts, ka vienā vai otrā brīdī procesa gaitā var būt nepieciešamība pēc tulkojumiem. Komisija

apņemas nodrošināt, ka sistēma darbojas pēc iespējas efektīvi, ņemot vērā attiecīgos noteikumus un procedūras un dažādās administratīvās situācijās attiecīgi izmantojamās valodas. Komisija nodrošinās tulkojumus gadījumos, kad tas būs nepieciešams pašas darbam un kad vajadzēs atbalstīt dalībvalstu veikto darbu.

EU Pilot paredz, ka dalībvalsts iestādes atbildi nepastarpināti paziņo galīgajam adresātam, ja tas ir iespējams, tādējādi vienkāršojot procedūru un saīsinot laiku, kas vajadzīgs, lai izskatītu lietas, kuras ir atkarīgas no konkrētā konteksta un izvirzītajiem jautājumiem. Jānorāda, ka dažas dalībvalstis uzskata, ka kopumā ir loģiskāk, ka Komisija atbild uz korespondenci, kas jau sākotnēji bijusi adresēta tieši tai. Tas arī nodrošina, ka korespondents vienlaikus saņem visas atbildes sastāvdaļas, ietverot gan Komisijas dienestu, gan dalībvalstu iestāžu sniegto informāciju. Tādējādi atbildi korespondentam var nosūtīt ar Komisijas dienestu starpniecību, ja vien dalībvalsts neuzskata, ka jāatbild tieši. Jebkurā gadījumā korespondents vienmēr saņems dalībvalsts iestādes sniegtās atbildes novērtējumu, ko veikuši Komisijas dienesti.

Veicot šo pirmo *EU Pilot* darbības novērtējumu, veikts arī pirmais mēģinājums klasificēt lietas pēc to satura. Mērķis ir censties noteikt, vai dažāda veida lietām nepieciešama atšķirīga izskatīšana un vai ir iespējams izstrādāt standartizētu metodi, kas dotu iespēju novērtēt, kāds būtu pieņemams termiņš dažādu jautājumu veidu izskatīšanai. Šim jautājumam turpinās pievērsties projekta darba gaitā. Saskaņā ar lietu aptuveno iedalījumu aptuveni 60 % ir iedzīvotāju vai uzņēmumu norādīti iespējami praktiskie sarežģījumi ES tiesību aktu piemērošanas kontekstā, 25 % ir norādes par ES tiesību aktu iespējamu pārkāpumu, 15 % ir jautājumi saistībā ar ES tiesību aktos paredzētu tiesību izmantošanu un 2 % — vienkārši lūgumi sniegt informāciju vai skaidrojumus.

EU Pilot atbildēm paredzētais orientējošais desmit nedēļu termiņš ir vispārīgs atskaites punkts dalībvalstu iestāžu atbilžu apstrādei. Tas tāpēc, ka uzdoto jautājumu būtība un to risināšanai nepieciešamie pasākumi var būt ļoti dažādi, par ko liecina sistēmu izgājušo lietu izskatīšanas ilguma ievērojamās atšķirības. Daudzos jautājumos būtu jābūt iespējai atbildi sniegt daudz ātrāk nekā desmit nedēļās, savukārt citiem var būt vajadzīgs ilgāks laiks. Komisijas dienesti dažkārt pieprasa atbildi ātrāk nekā desmit nedēļu laikā, lūgumā paskaidrojot attiecīgos iemeslus. Kopumā procedūras ilgumu vērtē, salīdzinot ar desmit nedēļu kritēriju. Tas, cik ātri Komisijas dienesti izvērtē atbildes un informē secinājumu galīgo adresātu, nepārprotami ietekmē lietu izskatīšanas ātrumu, īpaši tad, ja dalībvalsts atbildi un Komisijas dienestu novērtējumu galīgajam adresātam paziņo Komisijas dienesti. Līdz ar to kā vispārīgs atskaites punkts ir atzīts, ka Komisijas dienesti dalībvalstu atbildes novērtē orientējoši desmit nedēļu laikā, tāpat kā iepriekš minēts attiecībā uz dalībvalstīm. Šo orientējošo termiņu ievērošana nodrošinātu, ka pirmo oficiālo posmu šādu lietu pārvaldībā — tas ir, oficiāla paziņojuma vēstules nosūtīšanu vai lietas pabeigšanu — daudzos gadījumos varētu īstenot sešu mēnešu laikā, kas būtu ļoti labs rādītājs salīdzinājumā ar līdz šim izvirzīto divpadsmit mēnešu termiņu sūdzību sākotnējai apstrādei, līdz tiek nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule vai lieta tiek pabeigta.

Kopumā dalībvalstu iestādes un Komisijas dienesti ir ieguldījuši daudz laika un pūļu šā projekta uzsākšanai un darbības nodrošināšanai sākotnējā posmā. Komisijas dienesti un dalībvalstu iestādes ir ļoti sekmīgi sadarbojušies gan divpusējā, gan kolektīvā līmenī. Liela vērtība veltīta lietu virzības un iznākuma un sistēmas vispārējās darbības uzraudzībai. Ir plašs atbalsts šīs darba metodes turpmākai izmantošanai un attīstīšanai, un ir interese iesaistīt citas dalībvalstis.

4. VISPĀRĪGIE SECINĀJUMI

Novērtējot *EU Pilot* līdzšinējo darbību, Komisija ir izdarījusi šādus secinājumus:

- *EU Pilot* darbības uzsākšana ir notikusi sekmīgi, un projekts sāk dot pozitīvu ieguldījumu Komisijas un projektā iesaistīto dalībvalstu sadarbībā, atbildot uz iedzīvotāju, uzņēmumu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju jautājumiem un risinot to problēmas;
- būtisks *EU Pilot* sasniegums ir tas, ka ir izveidots aktīvs Komisijas dienestu un valstu iestāžu kontaktpersonu tīkls. Tas stiprina jautājumu un sūdzību lietu pārvaldības uzraudzību un Komisijas un dalībvalstu savstarpējo koordināciju un sadarbību;
- projekta izstrādē un tā darbības uzsākšanā Komisijas dienesti un iesaistīto dalībvalstu iestādes darbojās atvērtības un kopības gaisotnē;
- sistēma ir sākusi sniegt pozitīvus rezultātus, taču ir arī daudz aspektu, kurus varētu attīstīt, lai tādējādi uzlabotu sistēmas darbību, palielinātu izpratni Komisijas dienestu un iesaistīto dalībvalstu vidū, paātrinātu lietu izskatīšanu un uzlabotu gūtos rezultātus;
- Komisija un iesaistītās dalībvalstis ir apņēmības pilnas turpināt darbu pie lietu izskatīšanas uzlabošanas, izmantojot *EU Pilot*, un uzlabot šīs sistēmas darba metodes; kā arī
- ir jāturpina *EU Pilot* lietošana un attīstīšana, iesaistot pēc iespējas vairāk dalībvalstu, lai paplašinātu un nostiprinātu šīs sistēmas izmantošanu.

Komisija plāno aicināt projektam pievienoties arī tās dalībvalstis, kuras pagaidām vēl nepiedalās *EU Pilot*, kā arī paplašināt *EU Pilot* izmantojumu, stiprināt tā ietekmi un virzīt tā turpmāko attīstību.

Nākamais *EU Pilot* darbības novērtējums paredzēts 2011. gadā.